

Становище

От доц. д-р Мариела Гемшиева за дисертационния труд за кандидата Николай Божилов за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по шифър 8.2. „Изкуствознание и изобразителни изкуства“ в Националната художествена академия.

Докторантът представя на вниманието на уважаемото научно жури дисертационния си труд на тема: „Функция, концепция и прогнози в съвременната мода в първото десетилетие на 21-ви век“

Като начало за мен, като научен ръководител на тази дисертация е много важно и е голямо удоволствие да представя докторанта Николай Божилов. Той е безспорно един от най-добрите студенти на катедра „Мода“, както и е един от най-успешните модни дизайнери, не само в България, със собствен моден лейбъл NIKOLAY BOZHILOV. От многобройните му професионални изяви ще спомена само няколко: През 2010 г. печели конкурса Triumph Inspiration Award (България), след което се класира безапелационно на първо място и на световния финал на конкурса Triumph Inspiration Award 2010 в Лондон. Моделът му е адаптиран и произведен в лимитирана серия от 10 000 бр., и е разпространен в световната търговска мрежа на международния моден бранд Triumph. През 2010 г. и 2013 г. печели съответно две награди „Златна игла“ за най-добър млад дизайнер на Академията на българската мода. В същата 2013 г. печели и награда от конкурса OFFFashion в Полша, както и специална награда на френското списание Paris Planet Fashion. Важни са и регулярните му авторски представяния на Sofia Fashion Week и Berlin Fashion Week в периода 2013-2018 г. Неслучайно започвам становището си по този начин, защото смятам, че само със сериозни професионални натрупвания и практика е възможно научното-аналитично влизане в дълбоката и сложна материя, занимаваща се с функциите и концепциите на изключително динамичния, социокултурен феномен МОДА.

Дисертацията е структурирана в 6 глави, в 175 стр. научен текст, 50 стр. автореферат и 50 стр. със специално селектирана визия.

В първата /базисна/ глава текстът се занимава със социокултурните характеристики на съвременната мода в първото десетилетие на 21-ви век и по-специално с откриването на точните такива, които я различават от предходните периоди и от целия 20-ти век. Изведени са характеристиките, които я правят принадлежаща на „дигиталната ера“. Модата се анализира и разглежда в съвременен контекст като ПОСТ-МОДА, въз основа на задълбочено изследване на модата на границата между 20-ти и 21-ви век. Минимализмът аргументирано присъства като "край" на висшата мода и "начало" на нейното концептуализиране, както и като важно средство за създаване на мода в нови функционални дизайни.

Изследването във втора глава продължава стратегически със съвременни концептуални лейбъли и авторски модни линии на световни имена като Хюсеин Чалаян, Мартин Марджиела и Рей Кавакубо. Тук те присъстват като важна основа и доказателство за съвременна модна индустрия, способна да генерира иновативни идеи и да формира интернационални тенденции. И нещо повече, лансират нов начин на проектиране на облекло по-специално в метода на формообразуване, като генерират и установяват т.н. деконструктивизъм като основа за създаване на нови конструкции, нови функции и съответно нови тенденции.

В трета глава глобализацията и хиперкомуникацията в голяма степен задълбочено се анализират като феномени на дигиталната ера, които водят до

разрушаване на много от познатите конвенционални средства за разпространение на модата и произвеждат нови практики.

В тази логика в четвърта глава на дисертацията прецизно се изследва феноменът „Бърза мода“ като съвсем естествено следствие от „забързването на света“ чрез налагането на интернет като средство за комуникация. „Бързата мода“ аргументирано е представена не само като реплика към предходните тенденции, а и като важен специфичен феномен на дигиталната ера, особено в нейните първи години, а именно в първото десетилетие на 21-ви век. Информацията за модата започва да се разпространява с невероятна скорост чрез множество медии, включително дигитална реклама, а скоростта на промяната в тенденциите става все по-интензивна. Доказателство за това са брандове като H&M и ZARA. Необходимото внимание авторът обръща и на стратегиите за реализиране на продукцията им, като вместо да използват известни личности или да се инвестират огромни средства в мощна рекламни кампании, както се практикуваше в края на 20-ти век, те използват информационните технологии главно за по-доброто организиране на логистиката си и за динамични и комбинативни възможности в подобренията в модната си система, както в продукцията си, така и в нейната реализация.

Динамиката на водещите тенденции и методите за прогнозиране на модата са аналитично разгледани в пета глава. В нея за пръв път в българската научна литература са очертани методите за дигитален маркетинг и дигитално проучване на модата, които категорично се установяват не само като характерни, но и като задължителни в началото на 21-ви век.

Във финалната шеста глава съвременният еkleктизъм в модата е правилно интерпретиран като основна концепция за актуални и последващи модни тенденции и прогнози. Увеличаването на скоростта и намаляването на времето в модните тенденции създават картината на един глобален интеркултурен виртуален пазар-пърформанс. Той не се подчинява на доминацията на една култура, а представлява тяхната постоянна интеракция. Този извод в дисертацията е изведен като основната отграничителна линия, която отделя модата на 21-ви век от цялата предходна историческа традиция.

В методологически план настоящото изследване подхожда еkleктично и е синкретично по отношение на методите си на анализ и на избраните теми, като примерите са достатъчно представителни за развитието на модата в първото десетилетие на 21-ви век. Сигурна съм, че този труд може да представлява здрава основа за бъдещи конкретни разработки по отделни теми или тенденции в развитието на модата в съвременния контекст - включително и на наша територия, въпреки осезаемата ни дистанция от международните модни институции.

В заключение бих искала да кажа, че пред нас стои един изключително смел труд, съдържащ в себе си прецизна и систематизирана фактология, аргументирана дисертационност, категорично притежаващ научна стойност. Докторатът и авторефератът към него изцяло отговарят на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди на докторанта Николай Божилов образователна и научна степен „доктор“.

Научен ръководител доц. д-р Мариела Гемешева.

